

Vycházejí vlastním nákladem českého národa, rozanožují sami čtenáři. Rozšiřují se pouze mezi spolehlivými a důvěryhodnými přáteli; každé opomenutí může být trestáno. Časopis vychází pravidelně a je neprodejný.

CHILE A MY

Od 11. září řádí v Chile fašistický teror se vším, co k němu odjekřiva náleží: s revizemi, zatýkáním, popravami, zastřelením "na útěku", s likvidací základních občanských svobod, s návratem půdy statkářům a znárodněných podniků kapitalistickým majitelům. Slušní lidé na celém světě toto násilí odsuzují. I československé noviny poskytují ochotně místo nejhrůznějším protestním hlaseům. /Ovšem až na výjimky: Pavlu Kohoutovi odmítly čs. sdělovací prostředky dát prostor k vyjádření jeho kritického stanoviska; oznámil to dopisem ministru kultury Klusákově s tím, že svůj protest zveřejňuje i s patřičným vysvětlením v cizině./

Krátkozrací jsou ti, kdo se radují, že se zase někde podařilo uštědřit komunistům pořádný kopanec. Neboť: jednak to nejsou jen komunisté, kteří jsou dnes v Chile kupáni, a za druhé žádný skutečný demokrat se nemůže radovat z toho, když se někde rdousí svoboda.

A že bylo v Chile více demokratických práv a více svobody za presidenta Allende než za vlády vojenské junty, je nepochybné. Vždyť právě to, že Allende vládl demokraticky, že řešil problémy s opozicí bez násilí a podle zákonů, umožnilo do velké míry vojenským pučistům provést své plány. Nesporně došlo k chybám - snad i vážným, nesporně nedokázala vláda lidové jednoty za tři léta vyřešit některé základní potřeby lidu, ale oni to nemění nic na skutečnosti, že byla více vládou lidu než je dnes vláda junty.

Základní otázka zásobování /když dopravci vyhlásili svou ničící stávkou/ mohla být jistě vyřešena s pomocí socialistických zemí - kdyby tuto pomoc ovšem chtěly opravdu poskytnout. Zapůjčení dvou desítek "antonovů", sovětských obřích dopravních letadel, jejichž přesun by byl třeba i po složité trase otázkou několika hodin /vždyť to SSSR zvládl při dopravě válečného materiálu do Egypta docela dobře/, připsan nákladních aut mohly do velké míry vyřešit otázku, která vedla k jistě neštěstí národa nad osudem Allendovy vlády. Tuto pomoc však socialistické země nepoakly, i když asi v jiných oblastech byly ochotny pomoci /nepř. ve státně bezpečnostním aparátu apod./.

Neboť jakkoli to zní paradoxně, SSSR je přes všechny formální protesty s osudem Chile ve skutečnosti spokojen. /USA ovšem taky/ Právě až úzkostlivě dodržované demokratické metody při budování socialistické společnosti byly Světům trnem v oku: báli se, že ke čtyřem socialismům /sovětskému, čínkému, jugoslávskému, kubánskému - nemluvě o tom, jak si třeba socialismus předatavují Italští nebo Španělští komunisté/ přibude ještě socialismus chilský, navíc opět s lidskou tváří, a moskevské centrum už nebude žádné centrum, ale jen jedna z provincií - jak to ostatně předvídal Lenin. A takový vývoj přece Brežněv podporovat nebude! Provést invazi do Chile bylo ovšem pro země Varšavského paktu obtížné; zvládli to však za ně jiní.

Prezident Allende, chilská obdoba československého Dubčeka, je mrtev, Sověti si oddechli. Avšak to, co následuje po jeho smrti, je - až na ničení životů /k nim ovšem u nás taky přispěla sovětská vojska/ - tak podobné osudu Československa, že to až bije do očí. Metody pučistů jsou stejné, ať přicházejí z ruské stepi, nebo z Jižní Ameriky.

Rudé právo se nedávno rozčilovalo /23.10./, že poslanec západoněmecké CDU mluví o puči výslovně jako o "zásahu" a výrazu puč se pečlivě vyhýbal. Ale cožnak se v Československu může mluvit o přepadu nebo o okupaci? Může se mluvit nanejvýš o "vstupu" nebo ještě lépe o "bratrské internacionální pomoci". Mimochodem: Chile je další důkaz, že SSSR nepozná táa, kde je toho třeba.

A hle, nad čím dalším se československý normalizovaný tisk pohorčuje: že byly rozpuštěny místní rady /stejně u nás byly rozpuštěny rady pracujících/

že junta zakázala marxistickou výuku na vysokých školách /ale u nás no Srpnu dokonce likvidovali katedry marxismu-leninismu/

že již neexistuje svoboda shromáždění, sdružování ani svoboda písemného nebo ústního projevu /zkuste u nás třeba znovu shromáždit Klub angažovaných nestraníků,

nebo svolajte manifestaci na některé menší pražské náměstí, napište svobodně co si myslíte do svých novin: taková představa je v dnešním Československu směšná; za podobné požadavky zavírají v Sovětském svazu do blázninců/

že se v Chile porušování nedotknutelnosti domova stalo běžným /ale do kolika českých domovů vnikli estébáci bez soudního příkazu, v kolika našich bytech jsou namontovány odposlouchávací přístroje, jako třeba ten, o němž se na dalších stránkách tohoto čísla zmiňuje ve svém odvolání profesor Kalina/

že se v Chile páli jako za Hitlera juntě nepohodlné knihy a knihy juntě nemilých autorů /u nás se nepálí veřejně; ale máte-li známého v kterékoli veřejné knihovně, poproste ho, aby vám ukázal seznam knih, jež musely být v poslední době vyřazeny, staženy a zlikvidovány - počet titulů jde už do tisíců

že "tisíce Chileců, od prostých lidí až po známé osobnosti, jako je dr. Asenjo, laureát národní ceny za vědu pro rok 1973, byly vyhnány z podniků a z služeb pro jediný "delikt", že sloužily pokrokovým idejím, nebo že s nimi sympatizovaly" /v tom si počíná junta zatím brídilsky: v ČSSR byly přece pro stejnou věc vyhnány ze svých míst statisíce - od národních umělců přes laureáty, od akademiků přes profesory, od novinářů přes studenty až k prostým dělníkům/

že "noví vládcí zavedli úplnou kontrolu nad televizí a rozhlasem" /a jakpak je to u nás? Jen si srovnajte jak vypadala televize nebo rozhlas v roce 1968 a 1969 a jak vypadají nyní/

že junta nařídila "pracovní národní směny" /paralela je tak dokonalá, že se u nás shoduje i v názvu/

že zakázala levicový tisk /byl by to dlouhý seznam časopisů, které byly za Husáka zastaveny, vzpomeneme jen tři výrazných: Zítřek, Reportér, dokonce i komunistická Politika/

že ruší odborová práva /snad by stálo za to, požádat Karla Hoffmanna, tohoto "významného představitel dělnické třídy", který nikdy v továrně nepracoval, aby někde vyjmenoval práva našich odborářů - stačilo by na to pár vteřin a ještě by to bylo směšné/.

Ano, v tom musíme souhlasit s naším tiskem: to, co se děje v Chile, je skutečně fašismus. Ale zůstává to fašismem, i když se to děje na jiné rovnoběžce a je to třeba opentleno stranickou hanýrkou. Fašismus je prostě fašismus, ať působí pod jakoukoli nálepkou, ať řádí v Chile, nebo v Československu. Proto jsme s chilským lidem a proto máme protestovat: jasně nejen proti ohrožení života Luise Corvalána /který mimochodem v roce 1968 chválil okupaci naší země/, vždyť jsou ohroženy životy stovek i dalších lidí, ale také proti vyhazování lidí z práce, proti cenzuře, proti porušování soukromí domovů, proti zákazu sdružování, proti odstraňování knih, proti rušení odborářských práv - to všechno bychom měli ve svých protestech vyjmenovat. A podtrhnout, že jsme proti tomu, ať se to děje kdekoli na světě, a také proti tomu skutečně být a proti tomu bojovat.

x x x

KOMENTÁŘ Z PRAŽSKÉ OLICE:

Víte, jaké bylo největší neštěstí Chile a Československa? Že v případě Chile byla pomoc moc daleko a v případě ČSSR zase moc blízko.

x x x

BOJ ZA MÍR SE ROZRUŠTÁ: NOVÍ PADLÍ NA STŘEDNÍM VÝCHODĚ

Nepochybně po tiché dohodě obou supervelmocí začaly po šesti letech na Suez a v Golaných výšinách opět arabsko-izraelské boje. Sovětský svaz i USA chtějí odstranit třecí plochy, které by mohly narušit jejich spolupráci, a protože řešení mírovou cestou /v Moskvě i v Washingtonu tolik propagované/ nebylo v dohledu, daly souhlas k válce. Po několika dnech se ukázalo, že "konflikt by mohl ohrozit mír ve světě"; během několika hodin se tedy Kissinger a Brežněv dohodli na společné rezoluci pro radu bezpečnosti - a bylo po válce. Měla demonstrovat nutnost řešení, a to se před světem podařilo. Několika hodin ze středy na čtvrtek /24.10. kdy americké družice oznámily, že SSSR má připraveno 50 000 výsadkářů a USA okamžitě vyhlásily pohotovost svých 2 a půl milionu vojáků na celém světě, byla naše planeta dokonce vystavena strachu, že vše je tak vážné, že by mohlo dojít i k sovětsko-americké konfrontaci. Tento strašák byl ovšem určen jen pro Západ. Místní zdroje informací v socialistických zemích se o tom zmínily až dodatečně a jen velmi mlhavě, takže nezavěšený čtenář ani nevěděl, o čem jde. Nepatřilo-li to také ke smluvené hře, byl to důkaz, že SSSR touto cestou síly porozuměl: Malik, který už

jmenem Sovětského svazu oznámil, že SSSR vyhoví přání Egypte a pošle tam vojenské jednotky /Amerika prý to může učinit také/, třeba od tohoto nápadu odešel. Důkaz, že podobné gesto, stejně rychlé a rozhodné, mohly učinit Spojené státy i v noci z 20. na 21. srpna 1968 - kdyby ovšem byly chtěly.

Israel, který byl egyptským a syrským útokem zaskočen /to bylo ovšem v plánu, Arabové museli tentokrát spíše vyhrát, jinak by Izraelci nebyli ochotní jednat/, vedl několik dní obranné boje. Neustoupil však tolik, jak obě supervelmoci doufaly, a když došlo k dohodě o společné americko-sovětské rezoluci, byly již izraelské tanky na západním břehu suezského kanálu - nepochybně zárodek dalšího egyptského debaklu, kterému obě supervelmoci zabránily za pět minut dvanáct, když urychleně prosadily zastavení bojů. Egypt nejdřív tvrdil, že se na západní břeh dostalo jen 7 izraelských tanků, vlastně prý jen z propagačních důvodů, a že je zničil; potom, že je obklíčil; nakonec, že se tam Izraelci dostali jen díky tomu, že nasedli do sovětských tanků ukořistěných v roce 1967 a že si oblékli egyptské uniformy /na čs. generálním štábu dokonce na schůzi tvrdili, že Izraelci přešli na západní břeh po egyptských pontonových mostech/; poslední verze, kterou publikoval šéfredaktor Hejkal v egyptském Al Ahramu, byla, že útok Izraelců umožnily dva lety amerických špiónských letadel z 13. a 15. října. Je-li to pravda, pak až do zastavení palby 22. října Egyptané o osudech tohoto předmostí lhalí - ale to není nic neobvyklého.

Zdá se, že na dohodu velmocí doplatí tentokrát Israel, i když vojenské výsledky mluví opět v jeho prospěch /územní zisky, obklíčená 3. egyptská armáda na Sinaji, obklíčený Suez, 7 000 egyptských a syrských zajatců, zatímco počet zajatých Izraelců nedosahuje ani 500 atd./.. Důkaz, že si mezi USA a SSSR nemá smysl vybírat.

**"VYHOJIL BYCH I EINSTEINA"
/K situaci československých vědců/**

Tento článek byl napsán v ČSSR, ale vyšel v týdeníku Die Zeit ze známých příčin anonymně.

V posledním čtvrtstoletí se československá věda i vysoké školství velmi rozvinuly. Vznikla nová moderní inteligence - s vysokou profesionální úrovní, dobře informovaná a politicky angažovaná. Bylo tedy jen přirozené, že se právě ona aktivně podílela na hnutí roku 1968, které svou činností již roky připravovala.

Dnes za to musí drze zaplatit. Československá věda se stává obětí msty. Promyšlené, dlouhodobé msty, které má neaktivnější vědce zničit a jiné varovat; už si nemají nikdy dovolit strkat nos do politiky a do veřejného života. To má být vyhrazeno profesionálním aparátčikům, druhohadým vědcům, kteří mohou nejvýš hrát roli poslušných statistů.

Nejprve byly provedeny v zákonech malé změny, které oloupily vědecký život o jeho dřívější demokracii a autonomii. Demokraticky zvolené orgány byly odvolány a nahrazeny poslušnějšími. Členové Akademie věd už nabyli volení, ale jmenování. Žádný div, že první nově jmenování byli procaluli především svojí politickou poslušností a konformitou. Pražské "radio Jeraven" na to pohotově reagovalo dvěma vtipy: Může se stát paralytik členem Akademie věd? V principu ano, ovšem jen tehdy, je-li to progresivní paralytik. - Může se stát analfabet členem Akademie věd? V principu ano, ovšem nikoli korepondujícím.

Promoce s plagiáty

Na vysokých školách a v Národní Akademii byla rozpuštěna řada stranických a odborových organizací, které by bývaly byly schopny postavit se proti pokračující "normalizaci" a hájit pronásledované vědce.

Řada politologických a společenskovědních Institutů byla rozpuštěna a nahrazena novými. Všichni jejich spolupracovníci byli podle paragrafu o reorganizaci propuštěni; nabídku nového zaměstnání dostali jen ti, kteří provedli sebekritiku, anebo se dříve neangažovali. Tak byl likvidován Historický, Filosofický, Sociologický ústav, Ústav pro výzkum veřejného mínění a mnohé jiné. Většina jejich spolupracovníků je dnes na podřízených místech, anebo dělá nekvalifikovanou práci. V září 1969 byly likvidovány stolice marxismu-leninismu a výuka této disciplíny zakázána. Pro mezinárodní socialistické hnutí je to nepochybně milník: Vládnoucí třída dostala strach ze své vlastní ideologie.

Prakticky všichni rektori, ředitelé, děkani, ordináři a vedoucí oddálení byli vyměněni, jak na vysokých školách, tak i v Akademii. Vědecká úroveň nově jmenovaných je problematická; téměř nikdy nedosahují úrovně svých předchůdců. Ke slovu zase přicházejí lidé, kteří již v roce 1945 měli těžkosti pro kolaboraci

s nacisty, lidé a komplexy méněcennosti, vyslovení kariéristé a hochštapleři.

Velký mikrobiologický ústav je nyní řízen jakýmsi inženýrem Zalabákem. Už svůj inženýrský titul získal originálním způsobem. Diplomovou práci mu psal člověk, který v té době seděl ve vězení. Zalabák studoval ekonomii zemědělských strojů, ale nepodařilo se mu dosáhnout hodnosti /srovnatelné s doktorátem/ kandidáta věd - dvakrát mu bylo dokázáno, že jeho disertace jsou plagiáty. Zalabák chce tedy získat titul veřejnou disputací - v ústavě, jehož je ředitelem. Tato možnost skutečně podle československých zákonů existuje - pro zvláštní případy a pro génie. Jestli se při tomto usnadnění počítalo i s hochštaplery, zákon neříká. Tajné hlasování o Zalabákově vědecké hodnosti bude pro svědomí členů vědecké rady nepochybně těžkým zatížením.

Ústav pro jaderný výzkum vede jistý dr. Procházka. Studium na matematicko-fyzikální fakultě musel vzdát - bylo pro něho příliš těžké - a absolvoval potom externě. Známým se stal likvidací jemu svěřeného ústavu. V akademických kruzích koluje jeho vyjádření: Vyhodil by z ústavu samotného Einsteina, kdyby jeho politické názory nebyly zcela v pořádku. Jeho aktivita ohromila dokonce i několik sovětských inteligentů. Nositel Nobelovy ceny, člen Akademie věd SSSR profesor Frank, ředitel jednoho oddělení Spojeného jaderného výzkumného institutu v Dubně, si stěžoval u československého velvyslance na to, že úzká spolupráce mezi československými a sovětskými vědci byla přerušena. Velvyslanec odpovídal, že je to následek roku 1968. Profesor Frank však odvětil, že tato spolupráce byla v letech 1968 a 1969 perfektní, že se to však změnilo v letech 1970/71. Je to pochopitelné: Procházka a jemu podobní nepovolují těm, kdo byli ze strany vyloučeni anebo jen vyškrtnuti, žádné cesty do zahraničí - dokonce ani do Dubna. A vyloučena byla převážná část aktivních vědců. Dokonce ani přímluva profesora Franka za jeho bývalého zástupce a nadaného spolupracovníka dr. Urbanec nepomohla. Dr. Urbanec byl právě tak jako člen Akademie profesor Trlifaj a několik tuctů dalších spolupracovníků z institutu propuštěn. Dnes jsou buď bez práce, anebo dělají práci, která jejich znalostem zdaleka neodpovídá.

Někdy má člověk pocit, jako by v československé Akademii věd byla převrácena sovětská metoda zavírat zdravé lidi do blázinců: Zcela zdravé ústavy jsou svěřovány duševně vyčineným lidem.

Na vysokých školách a v ústavech Akademie se většinou zabývají tím, že úředují. Záplava směrnic, plánů, předpisů, hlášení, dobrozdání, příkazů, stálé kontroly a politická školení neopouštějí téměř žádný čas na vlastní tvůrčí práci.

Jednoduchá věc - třeba objednání nové knihy nebo přístroje, pozvání zahraničního vědce anebo, nedejbože, návrh na studijní cestu na Západ - je dnes tak komplikovaná a vyžaduje takové papírování, že mnozí nředem rezignují. Prostředky pro nákup zahraniční literatury a časopisů byly omezeny. Avšak ani u předplacených časopisů nedostávají knihovny všechna čísla. Místo toho dostane často příjemce rozmnožený dopis así tohoto znění: Natur Nr... nereklamujte! Bylo jí odnato právo rozšiřování."

Předčasně penzionování

Zahraníční kontakty byly drasticky omezeny jednak snížením prostředků na zahraniční cesty, jednak zákazem přijímat pozvání zahraničních institucí. Televizní cestu musí povolit zvláštní vládní komise, a to trvá v příznivém případě půl roku. Dokonce i studijní cesty do socialistických zemí byly silně omezeny.

V Akademii a na vysokých školách neexistují dlouhodobé pracovní smlouvy. Nejdelší smlouvy platí na čtyři roky; mohou je dostat jen lidé, kteří se politicky nikdy neangažovali. Ti, kteří byli vyloučeni nebo vyškrtnuti ze strany, mohou dostat smlouvu nejvýše na šest až dvanáct měsíců, mezi nimi samozřejmě i nejznámější českoslovenští vědci, členové Akademie. Například profesor Richterle, autor většího množství významných objevů, má jen půlroční smlouvu; smlouva nositele Leninovy ceny míru profesora Málka, známého mikrobiologa, znovu končí. Ve stejné situaci jsou profesori Šora /dřívější prezident Akademie/, Macek /dřívější ředitel Historického ústavu/, Hájek, Servít, Kroups, Trlifaj a jiní. Mnozí byli předčasně penzionováni, jako profesor Průšek.

Proti mladším spolupracovníkům, na které se tento smluvní systém nevztahuje /je to paradoxní, ale je tomu tak: smlouvy, tedy krátkodobé pracovní závazky, se vztahují jen na ty, kteří mají nějaký vědecký titul anebo stupeň vědeckého spolupracovníka/, byly vynalezeny jiné prostředky. Nebyli například připuštěni

k obhajobě své kandidátské - nebo doktorské práce. Mechanismus je velmi jednoduchý: Je k tomu třeba osobní doporučení. "To dostanete za rok nebo za dva - podle toho, jak se budete chovat", řekl ředitel jednoho velkého inatitu vědci, který předložil disertační práci.

Do Moskvy ke kontrole

V medicinských kruzích keluje otevřený dopis docenta Janoucha ministru školství Havlínovi. Kritizuje ministerský výnos, podle něhož lidé, kteří byli vyloučeni ze strany, nemohou publikovat žádná vědecká díla. Janouch se ptá ministra, zda by to platilo i pro objev léku proti rakovině a zda by bývalý profesor pražské university Albert Einstein mohl publikovat svoji teorii relativity, kdyby byl vyloučen ze strany.

Nakladatelství Akademie věd poslalo všem redakčním kolegiím svých časopisů oběžník, že autoři a spolupracovníci vědeckých časopisů musí být potvrzeni vydavatelstvem, a žádalo zprávu o změnách ve stranické příslušnosti jakž i o politickém stanovisku všech spolupracovníků.

Téměř celá produkce nového Filosofického a Ekonomického institutu Akademie se překládá do ruštiny a posílá do Moskvy ke kontrole. Vydavatelství Akademie muselo stáhnout na zásah sovětského velvyslanectví celý náklad anglické knihy mutace knihy "Čínská říše v prvních staletích po Kristu a barbaři z severu", kterou napsal světznámý sinolog profesor Průšek. Každému bylo totiž jasné, kdo jsou barbaři ze severu.

V tisku, rozhlasu a televizi jsou vědci ustavičně veřejně pomlouváni - a nikde nelze proti lžím, které jsou masovými médii vysílány, protestovat. Ministerstvo školství, pravděpodobně v rámci boje za všeevropské dorozumění, zakázalo kategorickým výnosem, aby zahraniční vědci, kteří jsou na turistických nebo soukromých cestách v ČSSR, byli vpuštěni do akademických pracovišť. To platí i pro vědce ze socialistických zemí. V nových vydáních skript a učebnic se musí vynechat jména autorů, vyloučených ze strany. Jeden známý, kterého jsem nedávno potkal, mi řekl: "Jmenují se teď Kol /jako kolektiv/. Podívej se na tato skripta, napsal jsem je společně s profesorem Novákem. V novém vydání stojí prof. Novák a kol."

Propuštění tuctů profesorů, docentů a asistentů, byly postiženy jen neje-n humanitní fakulty, ale i medicinská, přírodovědecká a jiné. Úroveň vyučování znatelně poklesla; stále více pozornosti je věnováno formálním akcím a z tzv. politické činnosti. Ke jmenování odborného asistenta je třeba souhlasu obvodního výboru strany, pro docenta městského výboru, pro profesora ústředního výboru. Odborné znalosti nehrají žádnou úlohu. Na filogofické fakultě se zavádějí pro hlavní politické disciplíny přednášky sovětských profesorů v ruštině; návštěva je povinná a kontroluje se.

DVĚ ILUSTRACE PRÁVNÍHO ŘÁDU V ČESKOSLOVENSKU

1. Z PŘEDMLUVY LUDKA PACHMANA KE KNIZE "BOTÁKY A RUZYNE", JEŽ VYŠLA NEDÁVNO ČESKY V NAKLADATELSTVÍ INDEX V KOLÍNĚ NAD RÝNEM

"Doktor Husák řekl asi desetkrát, že u nás nikdo není ve vězení pro své názory a politickou činnost, ale jen pro porušování zákonů. Stojí tedy za to, zastavit se u zákonů, podle nichž se konají politické procesy. Jeden právník v NSR mi vůbec nechtěl věřit, že takové zákony existují, a nemohu ho přesvědčit, poněvadž trestní zákoník s sebou nemám.

Nejčastěji je to paragraf 98, čili podvracení republiky. Zní asi takto: Kdo z nenávisli k socialistickému státnímu a společenskému zřízení republiky toto zřízení podvrací, bude potrestán trestem vězení od jednoho do pěti let. A pak je tam další odstavec, v němž se říká, že trest vězení od tří do deseti let vyřádně ten, kdo podvrací ve velkém rozsahu anebo ve spojení s cizím činitelem. První vtíp je v tom, že nikdo neřekl a taky to nikdo neví, co to znamená podvracet. Všichni, nebo skoro všichni jsme podvraceli, ač každý dělal něco jiného. Já jsem organizoval petici zvanou "10 bodů" - poslali jsme jí s plnými jmény a adresami parlamentu, oběma vládám a ÚV KSČ. Prý to ale nebyla petice, nýbrž "plán podvratných akcí proti vládě". Když jsem tvrdil, že není logické, aby člověk vypracoval plán podvratných akcí proti vládě a poslal to doporučeně téže vládě, tak mi na to neodpověděli, ale v rozsudku zůstalo, že šlo o přípravu podvratného plánu proti vládě, aneb o přípravu k podvracení republiky, aneb paragraf 7/1, 98/1.

Monza Tessař sestavil takové povídání, v němž se občané upozorňovali, že u nás není volební povinnost, ale jen volební právo, že tedy nikdo podle zákona volit nemusí, a jelikož volby nejsou demokratické, tedy že je líp nevolit. Jeho písemná práce by se kdekoli na Západě dala před volbami uveřejnit jako inzerát, ale on vyfýsl šest let. Přesně tři čtvrtiny trestu toho mého kolegy, co v tom byl za pokus dvojnásobné vraždy.

Auda Battěk ty letáky nějak šířil a dostal tedy jen tři a půl roku. Vláda Nepraš půjčil svůj byt ke schůzce Milana Hübla s dalšími podvratníky a už půjčením bytu taky podvracel. Karel Kyncl podvracel tím, že při jízdě v autě pověděl Milanovi Hüblovi nějaké novinky o tom, jak se to na Hradě válí, a Milan to pak uveřejnil v samizdatu. Karlovi se neprokázalo, že by věděl, kde to má být uveřejněno, ale tím povídáním v autě taky podvracel.

Doufám, že už tenhle výčet dokazuje, že podvracet se dá všelijak a mnohem těžší je vlastně nepodvracet, pokud nejste upoután těžkou chorobou na lůžko.

Druhý vtíp je ale v té formulaci "kdo z nenávisti k socialistickému zřízení". Podle nějakého prováděcího nařízení se při tomhle a podobných paragrafech musí prokázat, že podvracení /i když teda nikdo neví, co to je/ bylo motivováno nenávistí k socialistickému zřízení a ne třeba láskou k sousedovic manželce. Všichni obvinění se bez jediné výjimky hájili tím, že nejenom nikdy necítili nenávist k socialistickému zřízení, ale že se za ně celá léta aktivně angažovali. Žádali, aby jim pan prokurátor tu nenávist dokázal. On to ve všech případech hravě dokázal touto kombinací: Jelikož obžalovaný podvracel, je tím dokázáno, že nerávidí socialismus, a to tedy dokazuje, že podvracel z nenávisti k socialismu. Kdo tomu nevěří, že to prokurátoři takhle dokazují, ať si u mne přečte zdůvodnění mého rozsudku.

Další paragraf, který zná většina souzených, je paragraf 100, anebo pobuřování. Vypadá to asi takhle: Kdo z nenávisti k socialismu za přítomnosti nejméně dvou dalších osob pobuřuje proti společenskému a státnímu zřízení republiky, bude potrestán trestem vězení od jednoho do pěti let. Pak se tam říká, že víc vyřádná ten, kdo se k tomu účelu spolčí, použije masových komunikačních prostředků a já nevím, co ještě.

Máme tu dva stejné problémy. Tu nenávist a skutečnost, že se nikde neříká, co to znamená pobuřovat. Právně slyšící člověk by předpokládal, že pan prokurátor musí předvést svědky, kteří potvrdí, že byli pobouřeni. Takových svědků nebývá - snad jen ve Škutinově případě vypovídal jakýsi děda, že ho řeči pana Škutiny pobouřily, ale byl to jeden děda a ne dva dědové. V mém případě se zděl být pobouřen jenom pan prokurátor a pobouřil ho především tento výrok: "Jsem přesvědčen o tom, že naše země bude v blízké budoucnosti šťastnou, svobodnou a blahobytnou zemí". Prý tím tvrdím, že teď není svobodná, šťastná a blahobytná. Upozornil jsem ho na gramatickou skladbu svého výroku, na jeho časů budoucí. Čas přítomný tam nikde nebyl. To prý nevadí, pobouřit lze i tak, že si to ten dotyčný sám vyloží a je pobouřen. V mém případě se vyskytla ještě jiná zajímavost. Pobuřoval jsem v řeči německé holandským rozhlasem. Pana prokurátora nenapadlo, že by měl sehnat nějaké svědky, kteří ten holandský rozhlas u nás v Československu poslouchali, rozumějí německy, a mohli tedy být pobouřeni. Můj advokát to pěkně rozmátl a dokonce dokázal, že právě takhle holandské stanice se u nás ani na silném aparátu chytit nedá. Že nelze pobuřovat Holanďany, je evidentní. Jenomže můj advokát byl velmi důkladný. Řekl taky tohle: "Snad by mohl někdo tvrdit, že k pobuřování došlo už při natáčení rozhovoru, jestli byli přítomni dva další českoslovenští občané, Jan Vlk a Jan Šling, kteří se sami interviewu zúčastnili. Jenomže vyšetřování bylo prokázáno, že ani jeden z nich neumí ani slovo německy a že vůbec nerozumějí tomu, co Pachman říkal."

Takhle důkladnost se měřiv znamenitému obhájci nevyplatila. V odůvodnění rozsudku se totiž říká: "Dopustil se pobuřování, poněvadž natáčení jeho rozhovoru byli přítomni další dva českoslovenští občané - Jan Vlk a Jan Šling." Je to zajímavý precedens. Například můžete na Václaváku klidně pobuřovat v čínštině či jazyku Ši.

Obsahově může být pobuřování velice různorodé. Vladislav Škutina pobuřoval především anekdotami a různými žertíky. Švejků by jeho soudce pan Procházka s matematickou jistotou odsoudil k zastřelení. Karel Kyncl pobuřoval tím, že na schůzi Svazu novinářů v říjnu 1970 vystoupil na moji obranu. Oba jsme tedy ještě formálně byli členy svazu, se mnou to bylo zrovna po té hladovce dost špatné. Tím se Karel kromě pobuřování dopustil ještě dalšího trestního činu, a to že podle paragrafu nevím už kolik, ale je to hodně přes sto, "schvaloval trestný čin". Légrace je ta, že já ještě za nic odsouzen nebyl a brzo na to mě pustili, takže jsem byl podle zákona nevinný jako lilie. Karel ale asi měl tušit, že zločinec

Dále je tu paragraf 102, 103, 104. "Kdo hanobí instituce republiky... představitel republiky... spojenecký stát socialistické soustavy anebo jeho představitel, bude potrestán trestem vězení do dvou let." I zde mohou být velké rozpory. Původní jsem byl obviněn, že jsem hanobil doktora Husáka výrokem: "Máme-li charakterizovat projev doktora Husáka v Nitře /šlo o projev z 11. dubna 1969, v němž jmenovaný zapomněl na své zapřísahání se věrností Aš Dubčekovi a vrazil mu nůž do zad/, musíme použít jediného výrazu: Zrada. Je to zrada polednové politiky." Namítám jsem, že výrok "zrada polednové politiky" je těžké vykládat jako hanobení, když polednová politika je vedoucím místy odsouzena a odklon od ní je tedy zásluhou. Nakonec se tohle hanobení k soudu vůbec nedostalo. Za fantastické hanobení ale vyřádl plně dva roky Jirka Lederer. V článku, uveřejněném v květnu 1968 na tři pokračování v "Listech", kritizoval některé negativní rysy soudruha Gomulky. Na podzim 1970 to skoro stejnými argumenty, ale neporovnatelně ostřeji udělal soudruh Cierek a stal se prvním tajemníkem PSDS. Za dalšího půl roku byl Jirka i za to hanobení odsouzen.

V našem právním řádu je také zakotvena zásada rovnosti občanů před zákonem. Doktor Husák mě velice hanobil v televizi a já odpovídal. Já byl obviněn a Husák ne. Co na to právníci?

Rovněž dobře použitelný je paragraf 112, anebo poškozování zájmů republiky v cizině: "Kdo zveřejní nepravdivé informace poškodí zájmy republiky v cizině, bude potrestán trestem vězení do tří let." Zájmy jsem poškodil dvěma výroky: "Rozsudek nad Vladimírem Skutinou považuji za velmi tvrdý a nespravedlivý a myslím, že k tomu nelze mlčet." A dále tím, že jsem uvedl fakta, podle nichž prokurátor z procesu s Miladou Horákovou /dr. Jiří Kepák/ je dnes předsedou odvolací komise ÚV ČSTV a rozhoduje tedy o osudu sportovců, např. o mém vyloučení z řad členů ČSTV.

Má obhajoba: První výrok není informace, ale názor. Druhý výrok je sice informace, ale zcela pravdivá, jak dokazuje úřední protokol procesu s Miladou Horákovou. Soud tyto námítky neuznal. Kromě toho by jistě bylo třeba, aby se konkrétně dokázalo, jaké zájmy a čím byly poškozeny, např. pokles odbytu čs. zboží, neuzavření nějaké dohody a tak dále. Nic takového se ale nedokazuje.

Tohle všechno je ve stručné skratce právní osnova, na jejíž základě se nyní v Československu vynášejí rozsudky. Některé věci s tím související jsou opravdu legrační, jenže v díle v Ruzyni končí legrace..."

2. Z ODVOLÁNÍ BRATISLAVSKÉHO PROFESORA LADISLAVA JÁNA KALINY, KTERÝ BYL 28. ČERVENCE 1972 ODSOUZEN NA DVA ROKY VĚZENÍ PRO POBUŘOVÁNÍ

"...1/ V mém bytě byla v den mého zatčení vykonána domovní prohlídka v úplném rozporu se zákonem - bez přítomnosti dospělého člena rodiny. Dokonce sni po prohlídce mi neumožnili nehlédnout do protokolu zabavených věcí, přestože jsem o to žádal.

2/ Jako tzv. důkaz, že jsem poskytl občanů z kapitalistických států nepřátelské informace, našel jsem ve spisech udání vídeňského anonyma, adresované naší bezpečnosti, doplněné o fotografie mých strojů psaných poznámek, které jsem údajně poslal svým známým do Vídně, kde on je "našel". Tyto fotografie - jak jsem zjistil - byly snímky originálu mých poznámek, které Bratislavu nikdy neopustily a byly nalezeny při domovní prohlídce. To znamená, že mohly být zhotoveny jen v mé nepřítomnosti v mém uzamčeném bytě a že je sotva mohl vyhotovit vídeňský anonym. Tento "důkaz" byl proti mně použit i na hlavním jednání a stal se dokonce jedním z podkladů pro mé odsouzení, ačkoli jsem předsedu senátu upozornil, že jde o podvrh.

3/ Roku 1971 jsem odhalil ve svém bytě pod parketami instalované kompletní odposlouchávací zařízení, sestávající z mikrofону, krátkovlnné vysílačky a z baterií dlouhé životnosti. Informoval jsem o tomto porušení článku 31. ústavy ČSSR, který zaručuje nedotknutelnost obydlí, osobně ministra spravedlnosti dr. Királyho a poslal jsem písemné oznámení i s fotodokumentací generálnímu tajemníku ÚV KČP dr. Husákoví. Tento postup mě bezpečnostní orgány při vyšetřování mnohokrát vyčítaly. Z otázek, které jsem při výslechu dostával, jsem zjistil, že jsem aparaturu měl v bytě nejméně 8 měsíců. Pokud Státní bezpečnost dnes tvrdí /viz písemné vyjádření ve spisech/, že podle předložených fotografií nemožno s určitostí zjistit, že šlo skutečně o odposlouchávací zařízení, mohu podle potřeby - i senátu - předložit tyto fotografie a nadto uvést řadu svědků /např. Vladimíra Šmídkeho ml. a Karkola Šmídkeho ml./, kteří s určitostí potvrdí, že ve svém

nedalekém bytě na svém rozhlasovém přijímači zachytili rozhovory z mého bytu a na existenci odposlouchávacího zařízení mě takto upozornili...

V bodě A. jsem byl odsouzen na to, že v letech 1968-69 jsem přehrával ve svém bytě některé tzv. protestasongy, v ojedinělých případech i v přítomnosti známého, který mě právě navštívil. Obžaloba tvrdila, že jsem tak činil do března 1971. Když se na hlavním přelíčení dokázalo, že tomu tak nebylo, rozsudek byl nucen konstatovat, že přehrávky se týkaly jen let 1968-69. Tím ale současně sám soud potvrdil, že to bylo v období, kdy to bylo u nás legální, tedy naprosto bez-trestné. Tyto písně totiž v tomto období denně vysílal čs. rozhlas a čs. televize a prodávaly se v gramofonových prodejnách.

Dovolují se zapamatovat, že Městský soud v Bratislavě zřejmě přeslechl, že například Kubišová zpívala "Modlitbu" na veřejné televizní estrádě v pražské Lucerně koncem února 1969, že písnička "Dobře míněná rada" byla v soutěži seriálu čs. rozhlasu Houpačka v březnu 1969, že Černoch zpíval "Píseň o rodné zemi" na Bratislavské lyře v červnu 1969, že Krylova deska "Bratříčku" přišla do prodeje v dubnu 1969 a byla legálně prodávána, jak o tom hovoří písemné vyjádření českého ministerstva kultury, až do září 1969 /v Bratislavě i později, např. v prodejně Sovětské knihy, kde ji prodavačky každému zákazníkovi veřejně přehrávaly/...

Je příznačné, že rozsudek tento můj hlavní argument zamlčel. Učinil tak pochopitelně proto, že ho nemohl vyvrátit. Je přece nelogické tvrdit, že když např. přehrávám Modlitbu Kubišové doma z desky, je to trestný čin, ale když ji ve stejném čase a ve stejném bytě přehrávám z rozhlasového přijímače, už to trestný čin není. Jestliže Bratislavská Pravda v redakčním komentáři ze 4. srpna 1972 označuje za zlomyslné ponlouvání a nehoráznou lež tvrzení západní propagandy, že se u nás soudí lidé za roky 1968-69, nechápu, jak se toto jednoznačné, oficiální stonovisko vedení strany shoduje s postupem Městského soudu v Bratislavě?

V bodě B. jsem byl odsouzen za to, že v létě 1970 jsem prý rozšiřoval před našimi občany i cizími státními příslušníky tvrzení, že v ČSSR se oficiálně propaguje antisemitismus. Soud dospěl k zmíněnému závěru zna základě zhodnocení některých konkrétních článků uveřejněných v Pravdě, kterých se dovolává i rozsudek. Žádal jsem při hlavním přelíčení, aby se především zjistilo, zda šlo o články politicky správné či nesprávné, poněvadž jen na tomto podkladě bylo možno posoudit, zda mé názory byly oprávněné nebo ne, zda jsem je vyslovil oprávněně nebo zda jsem bezdůvodně pobuřoval. Soud tento můj požadavek nevezal na vědomí. Požádal jsem svého obhájce, aby články donesl z mého archivu, kde jsem je měl uložené. Články ale nenašel, až na hlavním přelíčení jsem se dozvěděl, že mně byly zabaveny; netušil jsem do té doby, že je zakázáno archivovat si doma čísla ústředního orgánu KSS z roku 1970. Požádal jsem proto soud, aby dal vypůjčit příslušná čísla z některého veřejného archivu - žel nestalo se tak. Městský soud si místo toho osvojil tvrzení obžaloby, že šlo o články, týkající se "činnosti světového sionistického hnutí". O to tam však nešlo. Dominující myšlenkou seriálu s peradočním názvem "U nás antisemitismus neexistuje" byla kritika celé řady čs. občanů se zvláštním důrazem na jejich židovský původ, který se automaticky ztotožňoval se sionismem. Šlo o názory tak evidentně nemarxistické, že sám prokurátor ve své závěrečné řeči musel tyto články klasifikovat jako "nevědecké". Soud však tyto věci nepovažoval za důležité. Rozsudek dokonce zmlčuje, že nešlo o oficiální stranický dokument, či projev politického činitele, ba ani o článek redaktora Pravdy, ale jen o názory neznámého pisatele, který se podepsal jen pseudonymem. Vyalovil jsem názor, že tyto články jsou nemarxistické a navíc mnohé z nich i nepravdivé.

Předkládám tyto články spánatú odvolacího soudu. Dovolují si přitom položit otázku, zda je možno považovat za marxisticky správné, když se v těchto článcích roku 1970 objevují následující argumenty:

- že Agneše Kalinová si išla ruky po lakte upísať článkami o amerických rabínoch, ktorí vraj demonštrovali pred budovou OSN proti dx údajnému antisemitizmu v ZSSR - hoci takýto článok nikdy nenapísała

- že dr. Goldstücker chodil v Košiciach do hebrejského gymnázia - hoci tam také nikdy ani nejestvovali

- že Juraj Špitzer vydal knihu so židovskou tematikou - hoci nijakú nevydal

- že Arnošt Lustig vystúpil na zjazde čs. spisovateľov v mošedajenovskej agresorskej uniforme, hoci - na vlastné oči som ho videl - mal na sebe normálnu svetlú rozhalenku, okú už roky pred tým nosil

- že Vlado Kašpar vraj prijel v mladosti také a také hebrejské meno, o čom som síce sotva mohol vedieť, ale aj keby - neviem prečo to treba pripomínať

- že zo 60 čs. filmových režisérovi si pisateľ všima práve dvoch zhodou okolností židovského pôvodu, Solana a Kadára, pričom Solanovi vyčíta film z koncentračného tábora "Boxer a smrt" a Kadárovi samotnému /ač všetky svoje filmy natáčal s režisérovi nežidovského pôvodu Klosem/ film o deportácii židov "Obchod na korze"

že pri tomto filme osobitne vypichuje účasť herečky Varšavského židovského divadla Kamínskej - hoci aspoň takú dôležitú rolu tu vytvára herec nežidovského pôvodu Kröner atď.

Kozaudek staví veci úplne na hlavu, keď tvrdí, že jsem mluvil o oficiálně šířeném antisemitismu.

Ve skutečnosti šlo jen o názory, vyslovené ve společnosti nejbližších přátel, a jak vím - z oficiálních míst se to zvláště v posledním období zvláště zdůrazňuje - u nás se nikdo nestihá a nesoudí za politické názory, ale jen za škodlivé politické činy. /"Nevědli jsme procesy pro politické přesvědčení... a takové procesy nepřipustíme ani v budoucnu" - Rudé právo, 16.8.1972/ A protože názor je zjistitelný jen když ho před někým vyelovíme, těžko si dovedu představit soukroměji vyslovený názor, než před nejbližšími přáteli v období, kdy se vzpomínané články bezprostředně po jejich uveřejnění v mém bytě - podobně jako v tisících jiných bytech - v běžném rozhovoru přetřásaly. Při tom se mi zdá, že o pobuřování neažde být ani řeči tam, kde jde o přátele a totožnými názory...

Vážený pán předseda, som ostrasený takýmto množstvom "omylov" a neobjektívnosti v jedinom rozsudku, vynesenom roku 1972 "v mene republiky", v ktorej platí "prísna zákonnosť a kde štátne orgány majú jednoznačnú inštrukciu práva človeka nikde nepokrivíť" /Dr. Husák v Bratislave, 26. srpna 1972/.

Z článku Rudého práva ze 16.8.1972 o pražských a brněnských procesech se přitom dozvídám, že "trestnou činnost obžalovaných dokázali množstvím úplně spolehlivých a jednoznačně přesvědčivých důkazů", že "všechna hlavní přelíčení byla v souladu s trestním řádem veřejna", že "senáty svědomitě a citlivě přistupovaly k hodnocení viny" a že "v celém průběhu trestního stíhání se velmi pečlivě dodržovaly všechny zákonné předpisy".

Jaká škoda, že to není možné říci o dosavadním průběhu mého procesu."

PŘÍPAD OTY FILIPA

15. září tr. vysílala československá televize pozoruhodný pořad svědčící o etice novinářské práce současníků. V úsně sestříhané výpovědi se sebeobžaloval ostravský spisovatel Ota Filip, že chtěl vlastně pomlouvat republiku a pomáhat imperialistům, když se nechal nafilmovat západoněmeckou televizí, jak čte úryvky svého románu, který mu v NSR vyšel a jak musí jako intelektuál pracovat při rozvážení mléka /k čemuž před tím uvedlo Rudé právo, že si pořídil zvláštní hadry, aby u diváků na Západě vzbudil soucit/. Film, v němž Filip rozvází po Ostravě bedny s mlékem, byl bezpečností zabaven /že je to pomlouvání republiky/, sčkolí ostravský spisovatel se musí skutečně tímto způsobem žít /teď už ovšem ne, mlékárna ho po televizním programu propustila/ a zástupce západoněmecké televize v Československu byl kvůli tomu vyhoštěn, sčkolí v době natáčení byl zrovna v Jugoslávii. S podrobnostmi, týkajícími se této stránky věci, vystoupil v západoněmeckém Spolkovém sněmu ministr zahraničí Walter Scheel; naše Státní bezpečnost si tak objednala pro Československo ostudu, proti níž skutečnost, že se u nás spisovatel musí žít rozvážením mléka, je jen rozmarnou drobností.

Ota Filip pochází ze smíšené slonzácké rodiny /jeho matka byla Němka/, po válce pracoval jako redaktor, po roce 1968 byl propuštěn a půl druhého roku zatčen, v roce 1971 napsal román "Nanebevstoupení Lojzka Boháčka ze Slezské Ostravy". Je to do velké míry autobiografická práce, líčící dobu konce první republiky a protektorátu, jak se jevíly se svými národnostními spory na osudu jednoho ostravského fotbalového klubu. Je k sobě kriticky upřímný, nijak si nelichotí, nelichotí ani Němcům. Tvrdil-li komentář v naší televizi, že román na každé stránce hanobí socialistické Československo, je to lež - leda ovšem, že by nám uniklo nějaké uvesesení ÚV KSČ, a něhož by vyplývalo, že socialistické Československo existovalo už před Mnichovem. Ale i tak by to bylo obtížné dokazovat, neboť, jak jsme už řekli, Ota Filip se v tomto románu nezabývá politikou, ale osudy drobných ostravských lidíček.

Českoslovenští jestřábi, kteří se snažili za každou cenu zmařit dohodu mezi ČSSR a NSR, připravenou už letos v létě, použili právě záminky natáčení

západoněmecké televize, které chtěla přiblížit členům autora a jeho další osudy. Stb přijela za Filipem na Slovensko, kde byl u přítele, nakomandovala ho do Ostravy a tam při výlechu nejdříve bez jeho vědomí a pak - po psychické zpracování autora - i s jeho vědomím vyrobila pořad, v němž šlo i o to, obvinít co nejvíce nepohodlných lidí ze spolupráce s nepřátelskou cizincou, z něčeho, co hřní se špionáží, z nečestného jednání atd. Potyčliví vědí, jak se takové věci vyrábějí, a tak hned po odvysílání někteří Filipovi do Ostravy volali /např. spisovatel Ludvík Vaculík/, že se na Filipa nezlobí ani že ho nepovažují za řízla. Filip nato poslal do Prahy dopis, v němž líčil, jak mu bezpečnost vyhrožovala, že jeho syn nebude moci studovat, že manželka ztratí zaměstnání a jemu již sáznou z že se může leccos stát, když chodí po městě, jímž projíždějí auta, kde je tolik temných koutů spod. Tento dopis uložil adresát v Praze u advokáta a dal pořídit několik kopií, jež dokazovaly, jak bezpečnost ochotně začíná opět praktikovat metody padesátých let. Protože estébáci věděli, do jakého duševního stavu Filipa svými výhrůžkami dostali, počali pečovat o své alibi. Volali po jednom v pořadí uvedené pražské spisovatele /např. Kohouta, Vaculíka, Klímu, ~~Křiváček~~ Alexandra Klimenta/, ptali se, jak se jim pořad líbil a upozornili je, že mají vědomost, že Filipovi vyhrožovali a kdyby si snad něco udělal, že za to ponese - oni, přežití spisovatelé - odpovědnost, protože ho k případnému zoufalému činu dohnali. To byla nebezpečná konstrukce a Ludvík Vaculík tedy pánům od bezpečnosti ukázal Filipův dopis, v němž černé na bílém stálo, že ne spisovatelé, ale bezpečnost svými neustálými výhrůžkami dohná Filipa k zoufalství.

S takovým obratem Stb nepočítala. V Ostravě nastal čilý ruch. Estébáci se opět usadili u Filipa a zahalenými i nezahalenými výhrůžkami na něho útočili, aby si dopis vyžádal zpět. Přinesli už napsané texty - jeden pro Ludvíka Vaculíka, druhý pro advokáta, a něhož byl originál uložen. Filip je musel pod estébáckým dohledem vlastní rukou přepsat a byl ujištěn, že "protože je rozumný, jeden vysoce postavený soudruh mu vzkazuje, že se mu nic nestane /ani jeho manželce nebo dítěti/".

Povzbuzen tímto lidsky laskavým slibem, Filip po jejich odchodu opět sedl a napsal další dopis, v něm celou tuto policajtskou akci vylíčil. xvak Došel také, že když v jedné ze svých zoufalých chvil řekl, že se tedy přihlásí k národnosti své matky a požádá o vystěhování, páni z Stb přijali tento návrh s uspokojením a ujistili ho, že si myslí, že by rozhodně vystěhovecky pas dostal.

Podle za dalších informací nabídla totéž bezpečnost při jednom z dalších "pohovorů" i Ludvíku Vaculíkovi. Dali mu již připravený text, k němuž měl spisovatel dodat jen podpis. Ludvík Vaculík odmítl.

Budoucí historik tedy bude mít dost příjemných dokladů, až bude zpracovávat toto podivné období, jemuž se žertovně říká v oficiální češtině normalizace.

U PAVLA KOHOUTA HOŘELO

V černé kronice českých novin nebyl zaznamenán jeden podivný požár, k němuž došlo v domě spisovatele Pavla Kohouta na Sázkové v září tr. Ve dnech aféry kolem Filipa odejel spisovatel Kohout ze svého rekreačního domu do Prahy. Asi za půl hodiny po jeho odjezdu zpozorovali sousedé, že se od Kohouta valí kouř. Začali rychle hasit, ale přesto došlo ke škodě 50 000 Kčs. Místní bezpečnost, neinformovaná o jemných politických zájmech, místo požáru prohlédala a netušíc, jak tím rozzlobí vyšší pány, našla - a do protokolu to uvedla - řadu stop, jež svědčí o úmyslném zhněstí. Nikdo ze sousedů si ovšem nečiní iluze, že zhněstí bude vypátrán.

KSC - STRANA DÉLNICKÁ

Ze statistiky, kterou zpracovával Městský výbor KSČ v Praze, plyne, že k 30.6.1973 bylo v pražské organizaci této strany 13% dělníků a v některých obvodech jen mezi 10 až 11%. To je dokonce méně, než je celostátní průměr, který činí 17% /i ten znamená, že proti 14. sjezdu přes všechna zapřísahání klesl podíl dělníků o 1,3%. 17% dělníků ve straně, která si říká dělnická, dokazuje, že KSČ je ve skutečnosti stranou byrokracie. Menší poměr dělníků má z komunistických stran pouze jediná: Mongolská lidová revoluční strana.

ZAČ SE STAL KAREL STEKLÝ NÁRODNÍM UMĚLCEM

vejde jistě do dějin československého filmového umění. Když řada režisérů odmítla točit film hanobící rok 1968 - nebo se aspoň nějak vymluvila, vzpomněl si barrandovský dramaturg Toman /dříve tajemník SČSP/ na staříčkého Karla Steklého, který úkol bez námitek přijal. Napsal si sám scénář a dílo nazval "Hroch". Bude to film pozoruhodných zápletek /politik, který má představovat Duběka, je ve vaně spolu se zpěvačkou, jež má představovat Martu Kubišovou atd./, pozoruhodných herců /šéfný ze skutečných umělců rolí v tomto paskvilu nepřijal / a také pozoruhodných osudů. Patří k nim i natáčení scény, která se odehrává v podchodu na Václavském náměstí. Filmový štáb ji absolvoval v noci začátkem září. O přestávce na občerstvení si členové odskočili, jen kasař Steklý /70 let/, již trochu senilní, si sedl na schody a usnul. Esenbásci, kteří zabezpečovali natáčení, nahlédli po krátké chvíli dovnitř; nikdo tam nebyl, jen na schodech seděl jakýsi člověk. Probudili ho a žádali, aby odešel. Rozlíčený stařec to odmítl, on že tam zůstane. Strážci pořádku zvýšili hlas a žádali legitimaci. Steklý, vědom si důvěry, kterou dostal od strany a vlády, odmítl znovu. Jeden z bdělých esenbásků ho bez dalšího švihl pendrekem /dovoz Itálie/ přes rameno. Musel to udělat s chutí, neboť Steklý zeřval a zapomenuv na důvěru, která mu byla prokázána, dopustil se výroku, že nějž inkasoval další pendrek. Teď už nepomohlo ani jeho vykřikování, že je "tady režisérem"; byl odnesen, kopaje kolem sebe, do policejního vozu. Cestou sveřepému starci ještě znovu naložili. Natáčení muselo být na několik dní přerušeno, než se dostal do pořádku. Náplastí na setkání s třídním právem byl titul "národní umělec", bestak už inflační.

x x x